

Mik voltak az okok?

Szanálási tapasztalatok a járásban

Az elmúlt esztendő időjárási következtetése, az esőtlen, aszályos nyár és száraz ősz számos termelőszövetkezet számításában hagyott maradandó nyomot. Ennek tulajdonítható, hogy megyénkben összesen 21 termelőszövetkezetnél és egy szakszövetkezetnél kellett szanálási eljárást elrendelni, hogy a gazdaságok lábraállásához, jövedelmezőbb működéséhez megfelelő segítséget nyújtsanak. A segítség egyrészt pénzügyi támogatást, óvadékok, a közeli években visszatérítendő hitelek jelent, de minden szanálási eljárás igyekezett felderíteni az érdekelt szövetkezet szervezeti, gazdálkodási rendszerében fellelhető hiányosságokat is.

Jogtalanságok

A szegedi járásban nyolc termelőszövetkezetben és egy szakszövetkezetben került sor szanálási eljárásra. A tavalyi, gyenge terméseredmények előidéző okaként többségükön az említett mostoha időjárás mellett azt is figyelembe kell vennünk, hogy rossz természeti adottságokkal rendelkező szövetkezetekről, úgynevezett gyenge termőhelyi adottságú gazdaságokról van szó. Közülük néhány már az előző évről veszteségeket, adósságot örökölt. Felületek lennének azonban, ha e két objektív tényező mentesül hívásával beérnénk. A vizsgálatok számos megállapításból a tanulságok kedvéért néhányat érdemes külön is kiemelni.

Jogtalanul igénybe vett árkiegészítés szerepel például a kisteleki Feketealom Tsz. és jogtalanul igénybe vett állami támogatás a rú-

zsai Szivárvány Termelőszövetkezet szanálási jegyzőkönyvében. Hasonló fogalmazással találkozunk Pusztaszeren. Főltűnő, hogy Bakson, Pusztaszeren, Kisteleken és a sándorfalvi Új Életben a törvényes munkadíjon felül jelentős összegeket fizettek. Pusztaszeren ez az összeg meghaladta a 4 millió forintot, Bakson a 2,5 milliót. Ez magyarul azt jelenti, hogy amikor a rossz termés miatt összegb kellett volna húzni a nadrágszíjat, nem húzták össze. Beeszelnek ebbe ugyan a sokszor nagyon súlyos munkaerőgondok, de be kell látniuk a szövetkezeti tagoknak, hogy a gazdaság jövője, vele természetesen az ő megalapozott, biztos jövőjük is függ attól, mennyire számolnak a realitásokkal.

Vezetési hibák

Nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy a veszteséget előidéző okok között „előkelő” helyen szerepelnek a vezetési hiányosságok. Rúzsza, Pusztaszer, a sándorfalvi három térsz és Kistelek érintett szövetkezetekben mindenütt találkozunk a vezetési hiányosságok felsorolásával, néhol ilyen határozott fogalmazásban is: alkalmatlan vezetés. Ezt a tényt nem lehet nem összevetni azzal a másikkal, hogy a megyei tanács illetékes két osztálya összesen 15 termelőszövetkezetnél a vezetők személyes jövedelmének korlátozására tett előterjesztést. 21 veszteséges szövetkezetből 15-ben hi-

ányzott tehát a vezetők pénzben is kifejezhető önkritikája. Többre taksálták rátermettségüket, mint amennyire „aranyfedezet”, szakmai tudás, szervezőkészség, emberi magatartás, egyszerűbben mondva; vezetői készség volt.

Négy szövetkezetben a vezetők közgyűlés által történő felelősségre vonására, kettőnél felügyeleti vizsgálat elrendelésére, ennek eredményétől függően büntető eljárásra tettek javaslatot a szanálást végző szakemberek. Felügyeleti vizsgálatot rendeltek el a pusztaszeri Hétvezér és a kisteleki Feketealom Termelőszövetkezetben. A rúzsai Szivárvány elnöke ellen társadalmi tulajdon hűtlen kezelése miatt büntető eljárás indult, egyévi jogerős szabadságvesztésre és 60 ezer forint okozott kár megtérítésére kötelezték.

Segítség

A nehéz helyzetbe került szövetkezeteknek nyújtandó segítséget állami szerveink olyan feltételekhez köthették, amelyek garanciát jelenthettek a hátrátat, szubjektív tényezők kiiktatására. Intézkedtek, hogy a vezetők ne részesülhessenek őket meg nem illető jövedelemben. Bérük 75 százalékát vehetik föl mindaddig, amíg rosszsl áll a gazdaság szénája. Kötelezettségeik teljesítése nyomán, megfelelő fedezet esetében, az 1972-es zárszámadás után csonkított fizetésük visszatartott részét természetesen egy összegben fölvehetik majd. Megszabták az egyébként fizethető munkadíjak összegét is. Esetleges túllépés újabb szankciókat vonhat maga után.

Szakértők bevonásával minden szövetkezetben javaslatot dolgoztak ki a termelőszövetkezetek gazdálkodásának jövedelmezővé tételére, a biztonságos termelés megalapozására, és a szervezeti lazaságok megszüntetésére.

H. D.

Szegedről — Londonba

Növekvő ruhaexport Egymillió dollár bevétel

A Szegedi Ruhagyár két évvel ezelőtt „tört be” a nyugati piacokra, lényegében attól kezdve számít exportáló vállalatnak is. Új típusú férfiöltönyeikkel meghódították az egykor férfidivatot diktáló Londont — a legtöbb öltönyt ugyanis angol megrendelőknek szállítják — ugyanakkor a tengerentúlon is elégedettek termékeikkel, azok minőségével, s a pontos szállítással. Az elismerés abban is megnyilvánul, hogy az idén már jobban megfizetik áruikat, mint két évvel ezelőtt. Ugyanakkor növelték a termelési költségét is, s így minden dollárt lényegesen kevesebb forint ráfordítással „állítanak elő”, mint kezdetben.

Az erkölcsi, illetve anyagi siker titkai közé számít, hogy szinte minden más hazai és külföldi céget megelőzve jelentkeztek újdonsággal, az úgynevezett hőreggizéssel technológiával készülő szabad idő öltönyökkel a világpiacra. Az új technológia fontos része, hogy például a zakó formátartására, szintetikus műanyagragasztóval ellátott bélésanyagot használnak, amelyet varrás helyett présel, teljes felületén a zakóra rögzítenek. Így a hagyományos bélésanyagnál kevesebb textilanyag elegendő, mégis jobb, tartósabb a zakó formája, a súlya pedig lényegesen csökkent.

A termelési költség emelése számos új módszert vezetett be, s mintegy húszmillió forint értékben új,

modern gépeket szereltek fel. Jórészt exportfejlesztési beruházásból 250 gyorsvarógépet szereztek be, amelyek kétszer annyit öltenek mint a régiek. Különleges, programvezérelésű gőzvasalógépeket is felszereltek, amelyeken minden művelet előre meghatározható.

Az egyre kedvezőbb feltételek eredményeként mind nagyobb megrendelést kapnak: ebben az évben már 100 000 férfiöltönyt gyártanak, a tavalyinál csaknem a másfélszeresét. Ennél is nagyobb arányú növekedést jelent azonban az exportból származó egymillió dolláros bevétel. A kedvező áralakítással, s a termelési költség növelésével ugyanis minden dollárt körülbelül 17 forinttal kevesebb ráfordítással „termeltek meg”, mint egy évvel ezelőtt.

Az első negyedévi eredmények is arra mutatnak, hogy az év hátralévő részében még jobban „leszállítja” a dollár értékét a Szegedi Ruhagyár.

Dobó Balázs

KGST-megbeszélés

KGST-koordinációs értekezletet tartottak Szegeden és Martonvásáron, amelynek keretében a fotoszintézissel, a növények szervesanyag-produkciójával kapcsolatos kutatások jelenlegi helyzetét és további feladatait vitatták meg az elhangzott előadások tükrében az egyes tagországok delegációi.

Szegeden, a József Attila Tudományegyetemen megtartott tanácskozás után a szimpózium résztvevői csütörtökön és pénteken az Akadémia martonvásári mezőgazdasági kutató intézetében folytatták munkájukat.

Messze a város?

Néha elegáns meghívókon is olvashatjuk: közreműködik a petőfitelepi I-es számú általános iskola énekkara. Legtöbbször géppel írt céldulán, még többször sehol. Meghívó nélkül, „csak” énekelnek. Közreműködnek, önálló műsort adnak, versenyeznek. Érdeklődést keltenek, sikert aratnak, elhozzák a díjakat. Közülük többen országos versenyeket nyertek meg rajzból, kiállítanak, külföldön is sikerük van. Híriük mégis valahogy megkerüli a várost, mintha messzebb lennének Szegedtől, mint mondjuk Budapesttől. Külterületi iskola.

— Nálunk nincsenek fegyelmezési gondok. A tanulók jó magatartásúak, a szülőkkel sincs különösebb probléma — mondja Kovács László igazgató. Csöppet sem csodálkozom, bátorlalanabbak, félsgzebbek, könnyebben formálhatók ezek a gyerekek, mint a városban felnövekvők. Másfajta gondokkal küzd ez a tantesület.

harmadikban egy szegedi iskolában talán már fel sem tűnik, hogy nem éppen úgy kezdte, mint osztálytársai.

— Nálunk nincsenek fegyelmezési gondok. A tanulók jó magatartásúak, a szülőkkel sincs különösebb probléma — mondja Kovács László igazgató.

Csőppet sem csodálkozom, bátorlalanabbak, félsgzebbek, könnyebben formálhatók ezek a gyerekek, mint a városban felnövekvők. Másfajta gondokkal küzd ez a tantesület.

TERMÉSZET-FESTŐK

kik a telepen, a többiek Szegedről járnak (négyen Újszegedről). Az autóbussz-közlekedés jó, mégis fárasztó és időigényes a munkábanjárás. A tanítás után innen nem lehet hazaugrani, és nemcsak a távolság miatt. Ezek a pedagógusok nem küldhetik el tanítványaikat azzal, hogy: nem érted? Majd anyukád, vagy a papád elmagyarázza. Azzal sem, hogy: nézzetek utána otthon, ebből és ebből a könyvből. Az iskolában kell mindenkiel mindent megértetni, az iskola könyvtárában kell „utánanézni” mindennek. Egyszerűen azért, mert otthon nincs könyvtár, és nincs, aki megmagyarázza a számtanpéldát.

De már nem kapcsolják ki a rádiót, ha zenét sugároz. Nem szólnak rá a lányukra, ha rajztáblával, festékkel kiül a kertbe és „természetes fest”. Elengedik edzésre, és mehet kirándulni, ha megnyerik a versenyt.

Ének, rajz, testnevelés — olyan tantárgyak, amelyek színvonalas tanításához a gyerekek alapvető készségei is kellenek. Nézem az albumot: kórusfesztyvölök, megyei és országos versenyek meghívói, fényképek, díjak, elismerő szavak. Hallgatom a gyerekeket, ragyogó eredményekről számolnak be: a legsikerültebb rajzok, festmények, batikok sorsáról. Itt mindenki tehetséges?

— Egyáltalán nem — mondja Lisztes Cser Éva, a rajztanár. — Közepes képességű gyerekekkel maximális eredményeket lehet elérni. Munka van vele. Azért érdemes, mert jönnek a szülők és velünk örülnek. A sikerélmény nekik is, a gyerekeknek is, nekünk is kell.

Június 4-én:

Pedagógusnap

Június első vasárnapján szerte az országban bensőséges ünnepségeken köszöntik a nevelőket. A pedagógusnap alkalmából június 2-án, pénteken délelőtt Ilku Pál, művelődésügyi miniszter ünnepélyes külsőségek között adja át a Kiváló tanár, a Kiváló tanító, valamint a Kiváló övönő kitüntetésekét. Eredményes munkája elis-

Es — megszoktuk, hogy megtegyük, ami tőlünk telik. Egyetlen gyereknek sem szabad méricskélnei: megéri a fáradságot, vagy nem.

JÓ SZOÉRT

Legutóbb Kodály-emlékhangversenyt és -kiállítást rendeztek Szegeden, a Bartók Béla Művelődési Otthonban. Ünneplőbe öltözött, barna arcú, barna kezű asszonyok és férfiak ültek a székeken. Apró és még apróbb gyerekek sokuk karján: „Kire hagyjam? Csak meg kell nézni, hogyan áll ki a nagyobbik!” Megnézték, megilletődötten tapsoltak, aztán valamenynyien felszálltak a buszra.

A kiállítást Szűcs Árpád festőművész nyitotta meg, a hangversenyen közreműködött Veszely Gabriella és Bódás Péter. Az első sorban Kardos Pál karnagy győnyörködött a kórus előadásában.

A jegyek árából kirándulni mennek.

— Elvisszük őket világot látni, amikor csak lehet. Nekem is van, tudom, hogy mit jelent egy élménygazdag utazás a gyerekeknek. Különösen így, hogy sokuknak az iskolai kirándulás az egyetlen alkalom, amikor kimozdulhatnak otthonról. Nem viszik, nem vihetik őket nyaralni a tengerpartra. Oda persze mi sem — neveti el magát dr. Hofszang Józsefné, az énekkar és az iskola úttörőcsapatának vezetője.

— Tanítás, énekkar, úttörő. Nem sok ez egy kicsit?

— Öszintén szólva, néha rettenetesen fáradt vagyok. Félkézzel nem tudom egyiket sem csinálni. Egy-egy „jó szó” után azonban új erőre kap az ember. Persze az is igaz, hogy ilyen szempontból sem vagyunk elkényeztetve. Messze van a város.

Ünnepi alkalmakra parádés előadásokat állítanak össze. Kiállításra, múzeumba, zeneszobába, Szegedre hozzák a gyerekeket. Mindenki tudja, hogy rengeteg munkával jár az ilyesmi. „Jólesne — hivatalosan vagy nem hivatalosan — az érdeklődés, ha nem is elismerés” — mondják. Természetesen többet érdemelnének. Legalább annyi figyelmet és megbecsülést, mint amennyi bármelyik városi iskolában tanítónak kijár.

Sulyok Erzsébet